

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. gruodžio 10 d.
(OR. en)

14919/21
ADD 1

JAI 1403
FREMP 297

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2021 m. gruodžio 9 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2021) 777 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATO EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI „Įtraukesnė ir geresnė apsaugą užtikrinanti Europa: į ES nusikaltimų sąrašą įtraukiama neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimai“ PRIEDAS

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2021) 777 final.

Priedama: COM(2021) 777 final

Briuselis, 2021 12 09
COM(2021) 777 final

ANNEX

PRIEDAS

prie

KOMISIJOS KOMUNIKATO EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**Ištraukėsnė ir geresnė apsaugą užtikrinanti Europa: į ES nusikaltimų sąrašą įtraukiama
neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimai**

PRIEDAS

TARYBOS SPRENDIMAS dėl neapykantos kalbos ir neapykantos nusikaltimų įtraukimo į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 83 straipsnio 1 dalyje nustatytas nusikaltimų sritis

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 17 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 83 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento pritarimą¹,

kadangi:

- (1) visos neapykantos ir netolerancijos formos ir apraiškos, įskaitant neapykantos kalbą ir neapykantos nusikaltimus, yra nesuderinamos su Sąjungos vertybėmis – žmogaus orumu, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises, – įtvirtintomis Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 2 straipsnyje. Šios vertybės yra bendros valstybėms narėms, puoselėjančioms visuomenę, kurioje vyrauja pliuralizmas, nediskriminavimas, tolerancija, teisingumas, solidarumas ir moterų bei vyrų lygybė;
- (2) Sąjunga yra laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė, kurioje gerbiamos pagrindinės teisės bei skirtingos valstybių narių teisinės sistemos ir tradicijos. Ji siekia užtikrinti aukštą saugumo lygį, taikydama priemones, įskaitant nusikalstamumo, rasizmo ir ksenofobijos prevenciją ir kovą su jais;
- (3) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (ES sutarties) 83 straipsnio 1 dalį Europos Parlamentas ir Taryba gali nustatyti minimalias nusikalstamų veikų apibrėžties ir sankcijų taisykles ypač sunkių nusikaltimų srityse, kai tie nusikaltimai yra tarpvalstybinio masto, pasireiškiančio dėl tokių nusikalstamų veikų pobūdžio arba poveikio, arba ypatingo poreikio kovoti su jomis remiantis bendru pagrindu. Šios nusikaltimų sritys yra išvardytos tame straipsnyje;
- (4) pagal tokių nusikaltimų sričių sąrašą, koks jis yra dabar, negalima nustatyti neapykantos kalbos ir neapykantos nusikaltimų apibrėžčių ir sankcijų minimalių taisyklių;
- (5) Tarybos pamatiniame sprendime 2008/913/TVR² nustatytos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomosios visoje Sąjungoje taikomos baudžiamosios sankcijos už rasistinę ir ksenofobinę neapykantą kurstančią kalbą ir neapykantos nusikaltimus. Pagal jį reikalaujama, kad valstybės narės kriminalizuotų neapykantos kalbą, t. y. viešą smurto ar neapykantos dėl rasės, odos spalvos, religijos, kilmės arba tautinės ar etninės kilmės kurstymą. Tas pats reikalavimas

---

¹ OL C [...], [...], p. [...].

² 2008 m. lapkričio 28 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2008/913/TVR dėl kovos su tam tikromis rasizmo ir ksenofobijos formomis bei apraiškomis baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 328, 2008 12 6, p. 55).

taikomas visiems nusikaltimams, išskyrus neapykantos kalbą, įvykdytiems dėl rasistinių ar ksenofobinių motyvų;

- (6) poreikis veiksmingai kovoti su neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimais kitais pagrindais, nei nurodyti Pamatiniame sprendime 2008/913/TVR, visų pirma dėl lyties, seksualinės orientacijos, amžiaus ir negalios, buvo nustatytas lygybės sąjungos strategijose, konkrečiai 2020–2025 m. lyčių lygybės strategijoje³, 2020–2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategijoje⁴ ir 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategijoje⁵;
- (7) ES ir visos jos valstybės narės yra JT neįgaliųjų teisių konvencijos šalys. Konvencijos 16 straipsnyje dėl laisvės nebūti išnaudojamam, nepatirti smurto ir prievartos teigiama, kad šalys turėtų imtis visų atitinkamų įstatymų leidybos, administracinių, socialinių, švietimo ir kitų priemonių, kad apsaugotų neįgaliuosius. Neįgalieji turėtų būti apsaugoti tiek namuose, tiek už namų ribų nuo visų formų išnaudojimo, smurto ir prievartos. Šalys taip pat turėtų imtis visų tinkamų priemonių, kad užkirstų kelią visų formų išnaudojimui, smurtui ir prievartai. 17 straipsnyje dėl asmens neliečiamumo apsaugos teigiama, kad visi neįgalieji turi teisę į tai, kad lygiai su kitais asmenimis būtų gerbiama jų teisė į kūno ir psichinį neliečiamumą;
- (8) kaip pripažįstama ir tarptautiniu lygmeniu⁶, neapykantos kalbai ir neapykantos nusikaltimams būdinga šališka motyvacija, skatinanti nusikaltėlio veiksmus prieš asmenis ar grupes, turinčius bendrą saugomų savybių arba suvokiamus kaip turinčius bendrą saugomų savybių. Neapykanta yra būdingas abiejų reiškinių bruožas, jungiantis šią platesnę nusikaltimų grupę;
- (9) neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimai kenkia pagrindinėms teisėms ir vertybėms, kuriomis grindžiama Sąjunga, ypač žmogaus orumui ir lygybei. Be to, jie daro žalą ne tik atskiroms nusikaltimų aukoms, bet ir platesnėms bendruomenėms bei visuomenei, be kita ko, darydami neigiamą poveikį saviraiškos laisvei. Jie trukdo pliuralizmui ir tolerancijai, sukelia poliarizaciją ir neigiamai veikia viešąsias diskusijas ir demokratinį gyvenimą;
- (10) saviraiškos ir informacijos laisvė yra įtvirtinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 11 straipsnyje ir yra vienas iš esminių demokratinės visuomenės pagrindų. Neapykantos kalbą pripažinti nusikaltimu būtina siekiant apsaugoti kitų teises ir laisves ir tai iš tikrųjų atitinka Sąjungos pripažintus bendrojo intereso tikslus. Bet kurie Sąjungos teisės aktai, pagal kuriuos reikalaujama, kad valstybės narės kriminalizuotų neapykantos kalbą, darantys poveikį teisei į saviraiškos laisvę, turėtų būti proporcingi ir juose turėtų būti atsižvelgiama į teisės į saviraiškos laisvę esmę;

³ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija“, 2020 03 05, [COM\(2020\)152](#).

⁴ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategija“, 2020 11 12, [COM\(2020\) 698](#).

⁵ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Lygybės Sąjunga. 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategija“, [2021 03 03, COM\(2021\) 101](#).

⁶ Žr., pavyzdžiui, Europos Tarybos Ministrų komiteto rekomendaciją Nr. R (97) 20 valstybėms narėms dėl neapykantos kalbos ir ESBO Ministrų Tarybos sprendimą Nr. 9/09 dėl kovos su neapykantos nusikaltimais, 2009 m. gruodžio 2 d.

- (11) neapykantos kalba gali sukelti ne tik konfliktus, bet ir skatinti neapykantos nusikaltimus. Abiejų rūšių nusikaltimai išplito tarpvalstybiniu lygmeniu. Neapykantos kalba yra lengvai atkuriamą ir ją plačiai dalijamasi internete, įskaitant socialinę žiniasklaidą, taip pat ne internetu televizijos transliacijose, viešuose renginiuose, rašytinėje spaudoje ir politinėse kalbose. Neapykantos nusikaltimus gali daryti arba sudaryti palankias sąlygas jiems daryti narius iš kelių šalių suburiantys tinklai, kurie įkvepia, organizuoja ar vykdo fizinius išpuolius. Žvelgiant plačiau, neapykantos nusikaltimai daro išorinį poveikį visose valstybėse narėse, o tai padeda kurti baimės aplinką ir gali sukelti socialinius konfliktus;
- (12) neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimai yra plačiai paplitę visoje Sąjungoje ir pastaraisiais metais jų daugėjo. Visų pirma, COVID-19 pandemija padidino nesaugumo, izoliacijos ir baimės jausmus. Todėl susiformavo aplinka, kurioje klesti neapykantos kalba, taip pat nukreipta į jau marginalizuotas gyventojų grupes, sukelianti ir neapykantos nusikaltimus;
- (13) neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimai griauja pačius demokratinės ir pliuralistinės visuomenės pagrindus bei bendras vertybes, įtvirtintas ES sutarties 2 straipsnyje. Dėl ypatingo šių veiksmų pavojingumo, atsižvelgiant į jų poveikį pagrindinėms teisėms ir vertybėms bei tarpvalstybinį pobūdį, reikia imtis bendrų veiksmų Sąjungos lygmeniu. Norint veiksmingai spręsti neapykantos kalbos ir neapykantos nusikaltimų keliamas problemas, būtinas bendras Sąjungos baudžiamosios teisės atsakas. Be to, taip būtų užtikrinta nuosekli neapykantos nusikaltimų aukų apsauga ir galimybė naudotis pažeidžiamiausioms nusikaltimų aukoms suteikiamomis specialiomis apsaugos priemonėmis. Bendras požiūris taip pat turėtų sustiprinti valstybių narių teisminį bendradarbiavimą, kuris yra būtinas dėl tarpvalstybinio šių reiškinių aspekto;
- (14) todėl neapykantos kalbos ir neapykantos nusikaltimai atitinka SESV 83 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus ir gali būti identifikuojami kaip kita „nusikaltimų sritis“, be jau išvardytų šioje nuostatoje;
- (15) todėl būtina išplėsti SESV 83 straipsnio 1 dalyje nurodytą nusikaltimų sričių sąrašą, kad jis, pirma, apimtų neapykantos kalbą ir neapykantos nusikaltimus, ir, antra, kad būtų galima priimti esminius antrinės teisės aktus, kuriais būtų nustatytos neapykantos kalbos ir neapykantos nusikaltimų apibrėžčių ir sankcijų minimalios taisyklės;
- (16) šis sprendimas neturėtų daryti poveikio veiksams, kurių galima imtis antrajame etape. Visų pirma, jis neužkertą kelio siūlomų vėlesnių antrinės teisės aktų taikymo sričiai ir turiniui ir jų nepažeidžia;
- (17) Komisijos pasiūlymas dėl tokių antrinės teisės aktų turėtų būti parengtas laikantis geresnio reglamentavimo reikalavimų, įskaitant poveikio vertinimą ir plačias konsultacijas. Visų pirma, Komisija, rengdama tokius antrinės teisės aktus, turėtų konsultuotis su valstybėmis narėmis, taip pat dėl nacionalinių teisės aktų sistemų, susijusių su baudžiamąja teise ir pagrindinėmis teisėmis, ypatumų,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimai yra nusikaltimų sritis, kaip apibrėžta SESV 83 straipsnio 1 dalyje.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*